

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Департамент Дизайн и архитектура

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. Станко Славчев Войков на авторския труд на доктор Ралица Стефанова, главен асистент в НБУ за придобиване на научно звание доцент в направление Изкуствознание и изобразителни изкуства 08.05.03

Кратки сведения за кандидата: Ралица Стефанова е родена 1976 г.

1990–1995 г. – Завършва колеж по пластични изкуства „Николай Райнов“

1998–2002 г. – Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Унгарска филология

2002–2003 г. – Институт „Балинт Балаши“, Будапеща, Унгария

2002–2003 г. – Софийски университет „Св. Климент Охридски“, магистър Унгарска филология

2004–2007 г. – Докторат в Национална художествена академия по Изкуствознание

Владее английски и унгарски език.

Представени творби в хабилитационния труд:

1. Монография „Унгарските следи в развитието на модерния дизайн“
2. Публикации на научни трудове и разработки, 2012–2016 г., четири броя
3. Творческа дейност: Участие в над четиридесет изложби, конференции и семинари в страната и чужбина.

С развитието на съвременната индустриална епоха възникват редица нови направления в изкуствата, едно от които е съвременния дизайн. Обусловено от развитието на съвременните промишлени технологии и развитието на виждането за функционализъм и конструктивизъм на промишлените изделия в средата 19 век се заражда направление в изкуството, което дава основа на съвременния дизайн. Стъпили на базата на късния сецесион и ранния модернизъм се заражда ново изкуство достигнало своя апогей в централно-европейските страни и САЩ. Именно на тази тема е посветена и настоящата

монография на доктор Ралица Стефанова и по-точно „Унгарски следи в развитието на модерния дизайн“

Монографията съдържа 164 страници, богато илюстрирани с фотоси и произведения посветени на развитието на модерния дизайн представен от редица унгарски автори. Разгледана е базата за развитие през 50-те, 60-те и 70-те години на 19 век на която се базира развитието на дизайна в началото на 20 век. Монографията безспорно разглежда и фокусира своето внимание върху Унгарското участие в развитието на дизайна и така наречения Интернационален модернизъм. Много подробно е засегнато творчеството на унгарските „активисти“ Лайош Кашак, създател на художествения кръг „МА“ и списание „МА“, Ласло Мохоли-Над, знаменит професор в школата на Валтер Гропиус, Баухаус, дали отпечатък в европейския и американския модернизъм. Тук не може да не се споменат имената на Марсел Бройер и Шандор Бортник, основател на „Будапещенския Баухаус“. Много добре е пресъздадена философията на развитието на художествените направления и особено на кръга „МА“.

Отделено е място на Петер Беренс като първия промишлен дизайнер, илюстратор и оформител направил прехода от сецесиона към изчистената стилистика. През 1907 г. Беренс като художествен консултант в АЕГ, става основател на фирмения стил, което е една от предпоставките за формирането на школата „Баухаус“.

До лятото на 1909 г. така наречена група на осемте художника, свързана с новия социален светоглед, формира художествена философия с модерните възгледи, но далеч от радикалния авангард. Те дават основание за развитието на далеч по-авангардното движение, обединено около списание „МА“. Безспорно в този раздел впечатление прави изключително подробното разглеждане на философията на тези първи унгарски модернисти, както и разбиранията им за съвременното изкуство. В периода след Първата световна война, развитието на Експресионизма и Конструктивизма прераства в идеология на преподавателите в „Баухаус“. Много добре е разгледана ролята на Ласло Мохоли-Над и Лайош

Кашак в периода когато списание „МА“ се издава във Виена. Разгледана е ролята на списание „Де стийл“ като проводник на съвременните тенденции в изкуството. В специална глава е разгледана ролята на школата и принципите на „Баухаус“ и ролята на Мохоли-Над в нея. Прави впечатление, че в този раздел много аналитично са разгледани възгледите на школата на „Баухаус“ и техните творчески достижения, като дизайн за индустрията. В специална глава е разгледан чикагския Баухаус и проблема за американския модернизъм.

Чикагския „Баухаус“ и неговата школа развиват идеите на школата във Ваймарк в унисон с модерните технологии в дизайна и индустрията и доразвиват стандартизацията, функционализма и адаптивния органичен дизайн. В тези раздели е отделено място на графичния дизайн, оформлението на печатни издания, както и текстилният дизайн. Появата на специфични графични елементи върху индустриалните изделия. Разгледано е влиянието на арт теченията през 60-те и 70-те години и развитието им в други европейски страни. Направена е аналогия на простите геометрични форми използвани в индустриалния дизайн и интерпретацията им в други видове изкуства.

Монографията на Ралица Стефанова проследява един съществен и важен период от развитието на съвременния дизайн и унгарската следа в него. Направена е взаимовръзка между предпоставките за развитието на дизайна и историческото му развитие до наши дни. Изключително подробно е проследено развитието на дизайна от средата на 19 век до 60-те и 70-те години на миналия. Автора борави с богата историографска справка и библиография, опирайки се на огромен брой източници и илюстративен материал състоящ се в репродукции от знакови творби на много автори от изброения период. Разбира се тази колекция от репродукции може да се обогати с повече илюстративен материал. Тази монография би трябвало да е обект на сериозно и аналитично ползване от студенти и докторанти проследяващи историята на дизайна. Безспорно това би се превърнало в едно изключително полезно помагало поради факта, че е наситен с огромна по значение и обем фактология и историография.

Доктор Ралица Стефанова представя в хабилитационния си труд и поредица от авторски живописни и графични разработки, които представят част от нейното творчество като художник-творец в областта на арт изкуствата. Работите и получават висока оценка в артистичния свят, както от ценителите на изкуството така и от критиците и свои колеги. Тя е и автор на много публикации в областта на критиката и историята на изкуствата свързани са както с изящните изкуства така и в дизайна във всичките негови направления. Стефанова е отличен преподавател в НБУ, изявяващ се с доклади на семинари и конференции, реализира творчески проекти съвместно със студенти и колеги, преподаватели. Участието и в над четиридесет самостоятелни и съвместни изложби и семинари, оставя съществен принос в художествения живот в НБУ, България и чужбина. Приносите на нейния труд могат да се обособят в няколко направления:

- За пръв път се разглежда унгарската следа в развитието на модерния дизайн.
- За пръв път се прави съпоставка между историческите предпоставки за развитието на дизайна и съвременните течения в Европа и САЩ.
- Направени са значителен брой заключения под формата на бележки, които характеризират цялостното развитие на съвременния дизайн.
- Под формата на доклади, научни конференции и семинари е направена поредица от критични статии в почти всички области в съвременните изкуства.
- Художествената и дейност я представя като изявен автор в областта на живописата, графиката и дизайна.

На базата на гореспоменатото давам положителна оценка на хабилитационния труд и предлагам на многоуважаемото жури и академичния съвет на НБУ да присъди научната степен доцент на доктор Ралица Стефанова в направление Изкуствознание и изобразителни изкуства 08.05.03

13.05.2017 г.

Доц. Станко Войков,

ръководител катедра „Индустриален дизайн“, НХА